

รศ.ดร.จาร์วรรณ ธรรมวัตร

ศิลปินพื้นบ้านอีสาน สาขาภาษาและวรรณกรรม

ประจำปีพหุศักราช ๒๕๖๒

คำประกาศเกียรติคุณ
รองศาสตราจารย์ ดร. จารูวรรณ ธรรมวัตร
ศิลปินพื้นบ้านอีสาน สาขาภาษาและวรรณกรรม
ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๒

รองศาสตราจารย์ ดร. จารูวรรณ ธรรมวัตร เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๔ ที่ตำบลซูล อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของนาย ลีชิต กับนางฉวี จันทร์เกษ ปัจจุบันอายุ ๖๘ ปี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สมรสกับนายสะอาด ธรรมวัตร มีบุตร ๑ คน ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๙๖ / ๑๒ ถนนถิ่นานนท์ ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร. จารูวรรณ ธรรมวัตร เป็นผู้มีความรักและใส่ใจในงานศิลปวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศิลปวัฒนธรรม ด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่นพื้นบ้านอีสาน ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจนกระทั่งเข้ารับราชการ ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเป็นพื้นฐานหลักสำหรับกรที่จะทำความเข้าใจใน กลุ่มคน ชุมชน ตลอดจนสังคมและประเทศชาติเพื่อการพัฒนาสู่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างยั่งยืน ตลอดจนนำพาให้สังคมและประเทศชาติ ดำรงอยู่ด้วยความสงบสุขและเจริญขึ้นตามครรลองที่ควรจะไป ด้วยเหตุนี้รองศาสตราจารย์ ดร.จารูวรรณ ธรรมวัตร จึงได้ทุ่มเททางการศึกษาวิจัยในสาขาภาษาและวรรณกรรม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมในสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งได้รับการเชิดชูเกียรติจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ให้ดำรงตำแหน่ง เมธีวิจัยอาวุโส ซึ่งนับเป็นเกียรติคุณทางการวิจัยอย่างสูงสุดที่ทำได้อย่างยากยิ่ง

ประการสำคัญ รองศาสตราจารย์ ดร.จารูวรรณ ธรรมวัตร ยังเป็นผู้บุกเบิกและมีบทบาทสำคัญในการผลักดัน ส่งเสริม ตลอดจนสนับสนุน ให้เกิดมีการศึกษาศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ อาทิ ด้าน ภาษา และวรรณกรรม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการละเล่น ของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ลาว รวมทั้งชาติพันธุ์อื่นๆในภาคอีสาน อย่างจริงจังและเป็นระบบ ในระดับอุดมศึกษา อันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อวงการ การศึกษา ด้านมานุษยวิทยาและศิลปวัฒนธรรมจากอดีตสืบเนื่องต่อมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

นับได้ว่า รองศาสตราจารย์ ดร.จารูวรรณ ธรรมวัตร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและวรรณกรรม ศิลปวัฒนธรรมไทยท้องถิ่นอีสานและสาขาที่เกี่ยวข้อง ที่สร้างคุณูปการอย่างอเนกอนันต์ ต่อวงการภาษาและวรรณกรรม จนสามารถกล่าวได้ว่ารองศาสตราจารย์ ดร. จารูวรรณ ธรรมวัตร เป็นเสาหลักแห่งวงการวรรณกรรมท้องถิ่นพื้นบ้านอีสาน ศิลปวัฒนธรรม และกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ลาว ตลอดจนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆที่เกี่ยวข้องเนื่องในอาณาบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง ตลอดจนดินแดนอุษาคเนย์ จนมีชื่อเสียงเป็นที่ปรากฏอย่างกว้างขวางในวงวิชาการทั้งในประเทศ จนกระทั่งระดับสากล

ในด้านส่วนตัวรองศาสตราจารย์ ดร. จารูวรรณ ธรรมวัตร เป็นผู้มีจริยวัตรปฏิบัติ และการดำรงตนอันสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่ศิษยานุศิษย์และบุคคลทั่วไป ด้วยการดำรงตนด้วยความสมถะตามวิถีพอเพียง เสียสละและอุทิศตน เพื่อสร้างคุณประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติอย่างหาได้ยากยิ่ง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ด้วยคุณูปการดังได้กล่าวมา

รองศาสตราจารย์ ดร. จารูวรรณ ธรรมวัตร จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น ศิลปินพื้นบ้านอีสาน สาขาภาษาและวรรณกรรม ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประวัติและผลงานโดยสังเขป

รองศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ ธรรมวัตร
ศิลปินพื้นบ้านอีสาน สาขา ภาษาและวรรณกรรม
ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-สกุล	รศ.ดร. จรรุวรรณ ธรรมวัตร
วัน เดือน ปี เกิด	๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๔
ภูมิลำเนา	ตำบลขุขุ อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี
ปัจจุบันอายุ	๖๘ ปี
บิดาชื่อ	นายลิขิต จันทร์เกษ
มารดาชื่อ	นางฉวี จันทร์เกษ
สถานภาพ	สมรสกับนายสะอาด ธรรมวัตร มีบุตร ๑ คน
สำเร็จการศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งทางวิชาการ รอง ศาสตราจารย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ ๙๖ / ๑๒ ถนนถีนานนท์ ตำบลท่าขอนยาง อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
หมายเลขโทรศัพท์	๐๙๕-๒๒๑๓๖๐๔

ประสบการณ์การทำงาน (ในสาขาที่ได้รับการคัดเลือก) ๔๕ ปี

ประวัติการทำงาน

รองศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ ธรรมวัตร ได้ทุ่มเททำการศึกษาวิจัยในสาขา ภาษา และวรรณกรรมตลอดจนศิลปวัฒนธรรมในสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งได้รับการเชิดชูเกียรติจากคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติให้ดำรงตำแหน่ง เมธีวิจัยอาวุโส ซึ่งนับเป็นเกียรติคุณทางการวิจัยอย่างสูงสุดที่ทำได้อย่างยากยิ่ง นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ ดร. จรรุวรรณ ธรรมวัตร ยังเป็นผู้บุกเบิกและมีบทบาทสำคัญในการผลักดัน ส่งเสริม ตลอดจนสนับสนุน ให้เกิดมีการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ อาทิ ด้าน ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม และการละเล่น ของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทย-ลาว รวมทั้งชาติพันธุ์อื่นๆในภาคอีสานอย่างจริงจังและเป็นระบบ ในระดับอุดมศึกษา อันก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อวงการ การศึกษา ด้านมานุษยวิทยา และศิลปวัฒนธรรมจากอดีตสืบเนื่องต่อมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ผลงานที่โดดเด่น

๔.๑ ผลงานทางวิชาการ เอกสารประกอบการสอนและตำรา เช่น

คติชาวบ้านอีสาน , ภูมิปัญญาอีสาน , ลักษณะวรรณกรรมอีสาน , วรรณกรรมอีสาน - ล้านช้าง , โลกทัศน์ชาวอีสาน , แลลวดพงศาวดารลาว , วิถีดัด-วิถีชีวิต คนอีสาน เป็นต้น

๔.๒ ประสบการณ์วิจัย

๑. การประเมินโครงการพัฒนาขนาดเล็กภาคอีสาน พ.ศ. ๒๕๓๗
๒. โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๓
๓. โครงการจัดทำพจนานุกรมคำศัพท์และโวหารด้านวัฒนธรรมข้าว พ.ศ. ๒๕๕๓
๔. โครงการบริการวิชาการเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูกลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านไคร่นุ่นต. มะค่า อ.กันทรวิชัย จ. มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๕๓
๕. โครงการสร้างสำนักรักษ์วัฒนธรรมข้าวในชุมชนแม่น้ำชี อ. กันทรวิชัย จ. มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๕๔

๔.๓ บทความวิจัย

๑. จารุวรรณ ธรรมวัตร. “ถอดรหัสวัฒนธรรมในภาพพะเหวดอีสาน” วารสารมนุษยศาสตร์ สังคม. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ กรกฎาคม-ธันวาคม. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๘.

๒. จารุวรรณ ธรรมวัตร. “จินตนาการเรื่องชุมชนข้าวในนิทานอาเซียน” วารสารวิถีสังคม มนุษย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ : พิเศษ : ๑๐-๑๕. ๒๕๕๖

๓. จารุวรรณ ธรรมวัตร. “วาทกรรมเรื่องเล่าสงครามกู่ชาติลาว” วารสารมนุษยศาสตร์ สังคม ฉบับที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๑. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๔.๔ ผลงานวิจัยในฐานะผู้เชี่ยวชาญคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๑. จัดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง ภูมิปัญญาในวัฒนธรรมข้าว พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ถอดรหัสวัฒนธรรมในผ้าพะเหวดม้วนยาวของภาคอีสาน พ.ศ. ๒๕๕๘
๓. ภูมิปัญญาหมอลำเอก พ.ศ. ๒๕๕๘
๔. วาทกรรมสงครามกู่ชาติลาว พ.ศ. ๒๕๖๐

๔.๕ ผลงานเฉพาะโครงการเมธีวิจัยอาวุโส

๑. ภูมิปัญญาหมอลำเอก : ความรู้โรจน์ของอดีตกับปัญหาหมอลำปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๐
๒. พงศาวดารพวน : อุดมการณ์สมานฉันท์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในลุ่มน้ำโขง พ.ศ. ๒๕๔๐
๓. พัฒนาการพจนานุกรมภาษาอีสาน รากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๐

๔. วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของชาวอีสาน : รากฐานภูมิปัญญาและการสืบสาน มรดก
ธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑

๕. วิถีทัศน์ลาวในชุมชนสองฝั่งโขง พ.ศ. ๒๕๔๑

๖. นิทานกำพร้าว : ภาพสะท้อนชีวิตผู้ด้อยโอกาสและชาติพันธุ์ในเขตอุษาคเนย์ตอนกลาง
พ.ศ. ๒๕๔๒

๗. ภูมิปัญญาภาษาลาวภาษาไทยอีสานในเขตลุ่มน้ำโขงตอนกลาง พ.ศ. ๒๕๔๒

๘. เศรษฐกิจพอเพียงในลุ่มน้ำชี : ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีคิดกับวิถีชีวิต พ.ศ. ๒๕๔๖

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

๑. ได้รับรางวัลวรรณกรรมบัวหลวง จากหนังสือชุด ผนวบทกวีชาวบ้าน พ.ศ. ๒๕๒๒

๒. ได้รับรางวัลวรรณกรรมบัวหลวง ๒ รางวัลจากความเรียงชุด “๒๐๐ ปี รัตนโกสินทร์กับ
ท้องถิ่นอีสาน” “พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสร้าง ความมั่นคงต่อชาติไทย” พ.ศ. ๒๕๓๒

๓. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่า ดีเด่น สาขาครู
อาจารย์ พ.ศ. ๒๕๓๖

๔. ได้รับรางวัลเมธีวิจัยอาวุโส สกว. สาขามนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๐

๕. สโมสรโรตารี คนดีศรีสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ประกาศเกียรติคุณ บุคคลดีเด่น
จังหวัด มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๔๐

๖. เข้ารับโล่เชิดชูเกียรติ ผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นดีเด่น เนื่องในวันภาษาไทย | แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕
ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๕๕

๗. ได้รับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่น ด้านวัฒนธรรมสัมพันธ์ สาขาภาษาและ วรรณกรรม พ.ศ.
๒๕๕๘ ในวาระโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ศิลปินมรดกอีสาน สืบสานวัฒนธรรมสัมพันธ์ ประจำปี พ.ศ.
๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๕๘

๘. รางวัล ศิลปินพื้นบ้านอีสาน ศิลปินพื้นบ้านอีสาน สาขา ภาษาและวรรณกรรม
ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๖๒ จากสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสานมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม เมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๖๒

